

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem non esse charitatem afficientem, sed efficientem. Cao. ix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Cassi. col.
11. c. 6.

charitas amicitiae est, quae mentem nostram ultimo fini copulat, dum nihil inter Deum, & illam dissidij, & inimicitiae relinquit: haec, quae membris Ecclesiae coniungit, dum omnem discordiam de medio tollit: haec, quae omnia bona secum inuehit, dum virtutes, & dona, animae viribus, & facultatibus inserit: haec, quae honorum operum praesidio quaerenda est; quia nisi bonum opus ab illa procedat, & in illam redeat, caelestem (quam inquirunt) mercedem amittit. Sapienter itaque Cassianus, cum docuisset tria esse, quae faciant homines à vitis abstinere; pœnæ metum, & præmij spem; & boni affectum, qui ad charitatem pertinet) amoremque virtutum, ista subiecit. Quae tria, licet ad vnum finem tendere videantur (prouocant enim nos à rebus illicitis abstinere) magnis tamen excellentiae suae gradibus adiuuicem disparantur. Duo namque superiora proprie sunt hominum eorum qui ad profectum tendentes, nec dum affectum concipere virtutum. Tertium specialiter Dei est, & eorum, qui in sese imaginem Dei, ac similitudinem receperunt. Quae verba, ita possumus explicare, ut affectus timoris incipientium sit; desiderium præmij eorum, qui in virtute proficiunt; & amoris impulsus illorum qui ad perfectionem peruenerunt. Quare, amor concupiscentiae ad summum, proficientium est, charitas verò faciès, nos, virtutem, eius tantum amore, complecti, & ob Dei gloriam, bonis operibus inhaerere, Sanctorum propria est, ac perfectorum. Nam sicut, qui in curia regis solum pœnarum metu ab iniquitatibus tēperant, cor mancipiorum, & seruorum induunt; qui verò dignitatem aliquam, aut honorabile munus consequi cupiunt, in aulicorum numerum computantur. at, qui ad nihil aliud, nisi ad regiam amicitiam, & familiaritatem anhelant, non serui sunt, non aulici tantum, sed sodales, & amici charissimi: Ita in Ecclesia Dei, quae curia est Christi regis caelestis, aut in religiosa vita, quae eiusdem Domini est aula regalis, serui sunt, qui timore pœnarum peccata fugiunt, & diuina praecepta custodiunt; mercenarij sunt, qui præmij desiderio malos mores exiunt, & virtutes consectantur: amici verò sunt, & filij dilecti, qui ex ceteri solo charitatis, siue amoris affectu, non sola grauiora peccata, sed leuissima quoque metunt, & omne honorum operum genus, ut dilecto suo placeant, incredibili auiditate, & conatu suscipiunt. Si autem in aula regis terreni non est status, aut munus aliquod amicorum, & filiorum dignitate praestantius, neque in palatio regis caelestis erit status, filiorum, & amicorum Dei gradu, & splendore nobilior. In hoc igitur gradu, quo bonum, ob eius decorum amplectimur, & Deo, eius ipsius gratia, & non mercedis obtentu famulemur, tamquam in gradu sublimissimo collocanda est mentis humanae perfectio.

1. Cor. 12.

Hae sunt dona meliora, hoc est, optima, & excellentissima, ad quae Paulus aliorum donorum desiderio feruentes, nos prouocat, dicens: *Emulamini charismata meliora, & adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.* Interpretemur nos sic, Bonae sunt gratiae, bonae sunt virtutes, bona sunt omnia dona Dei: sed vos emulamini donorum optimum, quod re vera non est aliud, nisi charitas, qua Dei amici reddimur, qua diuinum amorem, & erga nos beneuolentiam properemur, à qua tamquam à perenni fonte alia dona, aliae virtutes, aliae gratiae manare noscuntur: Bona etiam via est humilitas, bona via mansuetudo, bona via obedientia, sed praestantissima est charitatis, & amicitiae Dei via, quam veluti altarum finem, & scopum vobis demonstro. Hae

A viam (ut inquit Augustinus) ambulauit Christus Saluator noster, qui crucifixus, & amore Patris aeterni ardens, pro inimicis, & persecutoribus exorauit, ut & nos eandem ambulemus, si in Christo manere volumus; & de perfectione Christi imitatrice gloriamur. Hoc donum praestat ceteris donis, quod inquit olei (asserente eodem Augustino, atque Anselmo) omnibus donis, ac virtutibus supereminet. Vbi igitur perfectionem reperimus, nisi in amicitia Dei: Quam viam proximam caelo, & praestantissimum Dei donum, ac planè finem, propter quam alia dona sunt expetenda, & didicimus, & agnouimus. Bernardus certe istum putat, quartum, ac postremum charitatis gradum, dum quis scilicet ed vsque in Dei amicitia processit, ut non solum Deum propter semetipsum, verum etiam vniuersa creata, & seipsum quoque, qui vna ex rebus creatis est, non propter aliud diligit, nisi propter ipsum Deum. Amor iste (inquit) mons est, & mons Dei excelsus. Re vera mons coagulatus, mons pinguis. Quis ascendet in montem Domini? Quis dabit mihi pennas sicut columbae, & volabo, & requiescam? Factus est in pace locus eius, & habitatio eius in Sion. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Caro, & sanguis vas luteum, & terrena inhabitatio quando caput hoc? Quando huiuscemodi experitur affectum, ut diuino inebriatus amore animus, oblitus sui, factusque sibiipsum tamquam vas perditum, totus pergat in Deum, & adhærens Deo, vnus cum eo spiritus fiat, & dicat: Defecit caro mea, & cor meum, Deus in cordis mei, & pars mea, Deus in aeternum? Beatum dixerim, & sanctum cui tale aliquid in hac mortali vita raro interdum, aut semel, & hoc ipsum raptim, acque vnus vix momenti spacio experiri donatum est. Quae omnia sanè aperte indicant hanc ardentissimam charitatem perfectionem esse, quae sola nomen montis excelsi habet, cui aliae virtutes comparatae, aut colles, aut certe montes minores putandi sunt, quae affectuum pennis, & desideriorum volatibus expetenda est, quae locus est quem laboribus multis, & bellis periculosis comparauimus, locus vti que pacis, atque quietis. Et istum locum sine dubio omnes perfecti, quod attinet ad effectum, possident, quia Deum verissime omnibus & sibiipsum praesertim, licet affectum non sentiant. Hic enim ardens affectus illis interdum in contemplatione datur, sed ne suos thesauros agnoscendo superbiant, saepe subtrahitur, nec saepe tanti boni experientia conceditur. Liqueat ergo, amorem concupiscentiae, quo Deum nobisipsum volumus, optimum bonum animae non esse, atque adeo longè à perfectione distare, amorem verò amicitiae, qui optima gemma est animae, ac thesaurus pretiosissimus, perfectionis & sanctitatis naturam continere.

Perfectionem non esse charitatem afficientem, sed efficientem.

CAPVT IX.

OE MINA illustris, quae in sui ornatum pretiosam gemmam, non vili pretio comparare gestit, si illam institoris inter merces inueniat, exquisita diligentia considerat, & non sola opinione sua, sed iudicio quoque aliorum examinat, omni que ex parte circumspicit, ne fal-

lam

August.
de verb.
Apost.Aug. tr. in
Ioan. An-
selm. Cor.
12.Bern. de
diligendo.
Deo.
Psal. 54.
Psal. 67.
Psal. 23.
Psal. 75.
Psal. 119.1. Cor. 6.
Psal. 72.

lam gemmam pro vera coemat, & vilem, ac nullius valoris pro splendida, & pulchra margarita magno pretio expenso recipiat. Sic anima ad coniugium regis Christi vocata, cupiens margaritam perfectionis, qua seipsam ad nuptias caelestes exornet, pretio sui ipsius, & omnium, quae possidebat, mercari debet (inuenta charitate, quam esse perfectionis gemmam audiuit) magna illam diligentia collustrare, & in omnem ipsius partem oculos contemplationis vertere, ne temerario errore decepta adulterinam perfectionem pro vera, & vmbra tantum sanctitatis pro ipsa veritate, conquirat. Non ergo debet illi prolixum, & molestem videri, si adhuc in vera amicitiae charitate aliquid, quod auxilium tantum est assequenda perfectionis, ab eo quod est ipsa perfectionis substantia, atque natura dilucide ac manifeste distinguamus. Ne autem statim in huius tractationis vestibulo, id est, in significatione nominum hereamus, quid intelligendum sit nomine charitatis afficietis, & efficientis operae, pretium est declarare. Charitas certe geminos habet actus, sive affectus, ad quos quilibet amor, etiam humanus, aut prophanus, amantem inclinat. Sicut enim iste erga te amatam flagrat amoris affectu, quo ei bona cupit, & in eius bonis iam adeptis gaudet, atque ipsius praesentia, & alloquio delectatur, habet & amoris actum, quo vult, nec latum, vnguem ab amati imperio diledere, & in omnibus, si ardens sit amor, amici exequitur voluntatem: Ita iustus utique amicus Dei, erga Deum dilectum suum eandem verae amicitiae actiones, sive effectus experitur. Vnde charitas afficiens est virtus ipsa charitatis, iusti animam affectibus amoris inflammas, & ad volendum Deo bona sua, ad gaudendum de perfectionibus Dei, ad desiderandum, ut omnes ei seruiant, & diuino subiiciantur imperio, & ad ipsius praesentiam suspirandam, & ad alios similes affectus impellens. Charitas autem efficiens est, ipsa etiam charitatis virtus, prout mouet ad custodienda mandata, ad amplectenda consilia, & ad diuinum beneplacitum exequendum, ita ut supra, dulcedinem, & teneritatem amoris, opere efficacitatem habeat, & Dei in omnibus (prout in hac vita possibile est) perficiat voluntatem. Charitatis afficiens vox est: Sicut desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Sicut anima mea ad Deum fontem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Illud etiam: Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, refugium meum, & liberator meus. Insuper & illud: Nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio animae. Anima mea desiderauit te in nocte, sed & spiritu meo in praecordiis meis de mane vigilabo ad te. Charitatis efficiens opus est: Iuravi, & statui custodire iudicia iustitiae tuae. Illud deinde: Propter verba labiorum tuorum ego custodiu iuas duras. Et illud quoque: In mandatis tuis exercebor, & considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor, non obliuiscar sermones tuos. Illa magis ad tempus orationis pertinet, haec magis ad tempus actionis: Illa in desiderio est, haec in opere: illa in verbo, ista in vita: illa se amatricem proficitur, ista se amatricem ostendit, quia (ut Gregorius ait) Probatio dilectionis exhibitio est operis.]

Perfectionis ergo natura, non in charitate afficiente, sed in efficiente consistit. Nec aliquis perfectus est, quia dulcius ad Deum, & tenerius afficitur, nec quia in seruire orationis maiorem suauitatem, aut consolationem percipit, sed quia maiori fidelitate, & conatu, ex charitate mandata vniuersa ca-

A) stodit, purius viuunt, & accuratius in omnibus diuina se accommodat voluntati. Dominus enim qui rerum naturas optime nouit, & perfectionis substantiam explicatius, verbo & exemplo monstrauit, non eam in affectis, sed in effectis constituit, dicens: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & qui non diligit me sermones meos non seruat. Quasi dicat, Parum ad veram dilectionem, atque adeo ad veram perfectionem proderit, quod quis affectibus abundet, si seipsum non vincat, si noxia non vitet, si suae salutis proficua, id est; mandata, & consilia non impleat; multum vero dilectionis, & perfectionis habet, qui affectibus, & dulcedine carens, praeccepta complectitur, diuina iussa custodit, & iuxta praescriptum professionis suae, ab eo, quod Deo placitum est, nulla ratione discedit. Doctrina haec summa ac prima veritatis verissima est: quoniam affectus illi dulces & suaves amoris, possunt sine gratia sanante mentem, & sine charitate produci, nec tantum ab incipiente verum ab imperfectissimo quoque, imò & a magno peccatore possideri, qui speciali quodam auxilio fultus, Deum, quem suum auctorem agnouit, suum benefactorem animaduertit, diligit propter suam bonitatem, tenero quodam & minus efficaci dilectionis affectu. Quae autem, rogo, sanctitas, aut perfectio erit, quam iniqui habent, quam imperfecti interdu suas imperfectiones non exuentes assequuntur, quam sine gratia, sine animae vita, & sine vera amicitia Dei (ut istam quarant, & saeculi amicitiae valeant) aliquando peccatores recipiunt? Si vero isti affectus erga Deum in iustis, & amicis Dei ab habitu charitatis procedant (quod certissimum iudico) non tamen ideo charitas est anima nostra perfectio, quia dulces, & teneras affectiones elicit, sed quia fortiter tentationes vincit, strenue aduersus vitia & prauos affectus dimicat, & mandatorum, ac consiliorum actiones producit. Nec enim verbis, sed factis, amoris veritas comprobatur, dicente Apostolo Ioanne, Filioli, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate. Egregie profecto eximius contemplator Richardus, huius rei quam asseruimus, rationem exposuit. Affectuosa dilectio (inquit) qua superius dilectionem animae significari diximus, interdum plus afficit minus diligentem, & minus perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque, quantum hanc sentit, & quantum in illo (tatu sibi diligere videtur, sed quantum in virtutibus, & charitate fundatus fuit, & in seruandis mandatis fidelis habetur. Dulcis in Deum affectus, quodammodo carnalis est, & fallax, & humanitatis interdum potius, quam gratiae, cordis, quam spiritus, sensualitatis, quam rationis: Ita, ut magis accedat aliquando ad minus bonum, & minus ad maius, & aliquid, quod sapit amplius, quam quod expedit. Hoc affectu errabant discipuli, & carnaliter Deum diligebant, cuius praesentia carere nolebant. Vnde etiam non diligere arguebantur, qui quod delectaret magis, quam quod expediret, amplectebantur. Sic affectuose interdum carnalis aliquis, & imperfectus ad Deum afficitur, non quod valde diligit, sed quia dulcedinem gratiae degustat, quod quantum durat, tantum iuuat, quoadiu durat dulcedo, durat & dilectio. Sed non agnosceretur in bonis amicis. In die naque ista Dominus quidem misericordiam suam mandat, sed in nocte tentationum, & laborum, in praecceptis declarat, quantum quisque diligit. Isti itaque amoris affectus a vera charitate in iustis procedunt, non tamen charitatis perfectionem indicant, quia licet incipiens sit, & imperfecta, potest ob qualitatem naturae blada, & tenerae, aut ob alias

Ioan. 13.

1. Ioan. 3.

Richard. in Cant. c. 6.

causas, suo loco tractandas, in hos amoris affectus, vehementissime prosilire, sed hanc amoris perfectionem, vite puritas, & mandatorum exquisita custodia, & (vt vno verbo dicam) diuinæ voluntatis in omnibus exequutio declarat.

O quantus ista dilectio affectuosa seduxit; qui suam perfectionem affectibus, & non operibus æstimantes, suauitate, & non labore metientes; post multos annos in vita spirituali consumptos, inueniunt sunt infirmi, atque imperfecti! Planè sodales mensæ, qui consententur Domino, quandiu benefecerit eis; cum autem desolatione percusserit, tentatione exercuerit, tribulatione vexauerit, à primo seruire decidunt, & se non factores legis, non perfectos diuinæ voluntatis amatores, sed suorum sensuum, & suarum voluntatum sectatores inueniunt. Audiât hi à dilecto Christi discipulo, & ipsa Spiritus sancti doctrina ditato, & eximia sanctitate honestato, an in affectibus, aut in affectibus summæ perfectionis, ac veræ virtutis consistat. Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est. Qui autem seruat verbum eius, in hoc charitas Dei perfecta est. Si præcepta transgredientibus notitia Dei efficax, & quæ ad actionem moueat, denegatur, an credemus, quia sanctitas, & perfectio conceditur? Nullo modo, sed quæuis, vt sibi videtur, diligant (& re vera non diligunt) quam tumuis magnifice de Deo sentiant, imò, & raptus, atque extrales patiantur, longè non solum à perfectione, verum à perfectionis itinere distiti sunt. Meritò sanè Bernardus amorem istum dulcem, & seductibilem vocat; dulcem, quia mirabili suauitate inebriat, & à rerum mundanarum desiderio, imò & à cura necessaria proprii corporis mentem abducit, & seductibilem, quia solet nonnumquam in corde virorum spiritualium, non eius culpa, quia bonus, & pretiosus est, sed ipsorum ignorantia, & negligentia, primas sedes occupare, & infimum, aut nullum locum amori essentiali (sic enim vocatur) aut veræ charitati relinquere. Amor iste afficiens, Christum ore animæ atque affectibus Dominum vocat; at charitas efficax opere ipso Dominum appellat, & mandatorum obedientia, Dominum, & Patrem agnoscit. Scriptum est autem, Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum celorum, sed qui fecerit voluntatem Patris mei, qui in celis est, ipse intrabit in regnum celorum. Huic ergo charitati, quæ opera habet, Patrisque voluntatem implet, & non illi amori, qui sepe sola verba profundit, & desideriis sibi ipsi satisfacit, perfectionis palma tribuenda est, & veræ virtutis appellatio condonanda.

Ecclesia quidem, quæ columna est veritatis, & in rebus, aut ad fidem, aut ad morum instructionem pertinentibus, falli non potest, ita sentit, & perfectionem, sicut non ex miraculis, ita non ex affectibus, aut ex interna dulcedine, sed ex mentis puritate, tribulationum sustententia, & bonorum operum continuata serie coniecit, neque illum perfectum, & sanctum prædicat, quem vacua desideria, & suaves tantum affectus occupant, sed quem sancta opera, & viles labores exornant. Describat nobis virum perfectum magnus doctor Ambrosius, qui absque dubio matris Ecclesiæ spiritum hausit, exponatque in quibus eius perfectio consistat. Perfecti est viri (inquit) communitatem naturæ sustentare, animi virtute, & ad meliora adducere, nec succumbere iis, quæ plerisque terribilia, & formidolosa videntur, sed quasi fortem militem grauissimorum casuum sustinere incursus, consiliis subire, & quasi prouidum gubernatorem, nauim in tempestate regere,

atque occurrere in surgentibus fluctibus, magis vitare naufragium, sulcando vndas, quam declinando. Non iste in perfectione pauidus, non in tormentis mollior, ne torquentem exasperet, sed quasi athleta fortis, qui repercutiat verberantem, si non cædis, certe sermonis flagello, qui metuenda multis tormenta despiciat, dicens: sagittæ infantium, factæ sunt plagæ eorum, qui cum grauissimo licet dolore luctetur, nec se miserabilem præbeat, sed extendat, tamquam in latera lumen, etiam inter asperas procillas, & grauissimos flatus, suam lucere, neque extingui posse animi virtutem. Addit idem Ambrosius eius viri perfecti naturam describens, eum in iniuriis seipsum sustentare, abiecta & vilia non curare, in misera captiuorum sorte, viles animos non induere, sed verbo, & exemplo, aliorum flagitia instar iudicis reprehendere. Eum etiam omnes à malo abducere, ad bonum impellere, in eolumitatem corporis, & vniuersas res terrenas aspernari, virtutes diligere, proprias voluntates rescindere, & ipsam mortem non timere. Hæc sunt iustorum vota, hæc virorum perfectorum insignia, hæc perfectæ charitatis opera, non dulces tantum, & suaves affectus, quos non propter se ipsos, sed propter diuinæ legis custodiam, & propter bonorum operum studia cupimus, atque diligimus. Perfecto Augustinus perfectam charitatem, quam perfectionem animi statim astruemus; non ex dulcedine affectus, sed ex cupiditatis extinctione cognouit. Charitatis (inquit) venenum est, spes adipiscendotum, aut retinendorum temporalium. Nutrimentum eius est, imminutio cupiditatis. Perfectio nulla cupiditas. Signum perfectus eius, imminutio timoris, signum perfectionis eius, nullus timor, quia & radix est omnium malorum cupiditas, & consummata dilectio foras mittit timorem. Origenes quoque illud canonicorum explicans, secundum versionem septuaginta virorum: Rectitudo dilexit te, eam charitatem nomine perfectionis nobilitat, quæ in nos omnem puritatem infuset, omnem equitatem afferat, & nullam iniquitatem admittat. Quin & Clemens Alexandrinus, vir quidem sapientissimus, & præceptor Origenis, perfectum virum apud depiagens, ab eo non nuda desideria, neque affectiones ieiunas, sed malorum tolerantiam, virtutum exercitationem, rerum terrenarum contemptum, in cura aliorum mentem à Deo diuisam exquirat. Hanc ergo & nos charitatem, nomine perfectionis dignam existimemus, quæ Deo omnia placida efficiat, quæ peccata destruat, passiones cohibeat, vana desideria arceat, honores, voluptates, & diuitias spernat, altitudinem mundi conculcat, virtutum actiones exerceat, fratribus, data occasione, profit, & Angelicam puritatem inducat.

Afficiens autem charitas, vel (vt apertius loquamur) charitatis affectus iugiter repetitus, validissimum perfectionis instrumentum est. Sicut enim humilitatem propria deiectione, obedientiam subiectione, mansuetudinem iniuriarum perpeffione, & quamlibet aliam virtutem propriis actibus promeremur. Ita charitatis augmentum & perfectionem potissimum actibus amoris coparamus. Ibi actus sunt, qui creaturarum amorem minuunt, metem à terrenis abstrahunt, voluntatem ad cælestia sustollunt, cor ad omne virtutis opus amplectendum emolliunt, & nos ipsos Deo immobiliter vniunt. Ibi actus sunt, qui vitam iustam semper reficiunt, incipientem ad modum lactis enutriunt, proficientem tamquam cibi solidiores sustentant, & perfectum instar nectaris, & ambrosiæ, id est, instar alimenti cælestis ad vitam purissimam, & planè cælestem impellunt. Ibi

1. Ioan. 2.

Bernard.
ser. 20. in
Cant.

Matth. 7.

Amb. lib.
1. de la-
cob. c. vlt.Aurel. lib.
18. qq. 9.
6.Orig. lib.
n. Cant.
c. 11.Clem. Ale-
xandr. 7.
inomat.

Bern. ser.
50. in
cant.

Mat. 19

Ber. ibid

2. Cor. 12

Mat. 19

actus in vitæ spiritualis exordio fragiles. in medio robusti, in fine, & perfectione inseparabiles se exhibent, & cum anima ipsa crescente, & proficiente proficiunt. Istos anima (actibus iam, & operibus ad perfectionem prouecta) solet tamquam portionem præmij recipere, vt inter molestias vitæ huius, aliquam veluti stillam gustet exultationis cælestis. Nam (vt Bernardus ait) charitas in opere mādatur ad meritum, & charitas in affectu datur in præmij. Affectus itaque charitatis, valde nos in adeptione perfectionis promouent; sed opera charitatis, cum ad eam mensuram peruenerint, quam statim exponemus, sunt ipsa sanctitas, atque perfectio. Nam si in affectione perfectionis summa consisteret, certe opera propter dulces affectiones accipienda essent; & cum eas impedirent, aut minuenda essent, aut penitus omittenda. Nō tamen ita est, sed potius affectus propter charitatis opera amplectimur, & nonnumquam, (vt in istam incumbamus) illos derelinquimus. Quare idem sanctus Pater Bernardus scite ait, in hoc negotio illud Domini impleri. Erunt primi nouissimi, & nouissimi primi.] Quoniam Dei cultum, & internam amoris affectionem, sine dubio magis amabilem propter necessaria humanitatis opera sæpe deserimus, & illum, his non sine mercede magna postponimus. Etenim in bene affecta mente (inquit) non dubium, quin dilectioni hominis, Dei dilectio præponatur, & in hominibus ipsis perfectiores infirmioribus, cælum terræ, æternitas temporij, anima carni. Attamen in bene ordinata actione, sapē, aut etiam semper, ordo oppositus inuenitur. Nā, & circa proximi curam, & plus vrgemur, & pluries occupamur, & infirmioribus fratribus diligentiori sedulitate assistimus, & paci terræ magis quam cæli gloriæ iure humanitatis, & ipsa necessitate intendimus, & temporalium inquietudine curamur, vix aliquid sentire de æternis permittitur, & languoribus nostri corporis, postposita animæ cura penē continuè inferuimus, & ipsis deniq; infirmioribus membris nostris, abundantiorē honorem, iuxta sententiam Apostoli, circūdamus, per hoc, quodammodo faciētes verbum Domini, de quo habes. Erūt nouissimi primi, & primi nouissimi.] Orantem denique hominem, cum Deo loqui quis dubitet? Quoties tamen inde, charitate iubente, abducimur, & auellimur propter eos, qui nostra indigent opera, vel loquela? Quoties piè cedit negotiorum tumultibus pia quies? Quoties bona conscientia ponitur codex, vt operi manuum insuderet? Quoties pro administrandis terrenis iustissime ipsis superfedemus celebrandis missarum solemnibus? Ex quibus manifeste constat charitatis opera, & sanctæ dilectionis effectus potius esse quærendos, & præ affectibus æstimādos, quos lex diuina præcipit, Deus ipse primo loco suscipiēdos iubet, & ordo charitatis exposcit.

Hinc certè illud colligimus solas charitatis affectiones, & dulcia colloquia, ac purissimas mentis suauitates, neminem nisi ad modum instrumenti perfectum facere, sed opera ex charitate profecta, quibus omnia mala detestamur, vniuersa bona exercemus, mandata custodimus, consilia seruamus, animæ puritatem zelamus, & Dei in omnibus voluntatem amplectimur, nos, & ad perfectionē perducere, & sanctos ac perfectos efficere. Hæc sunt, quæ Deus à iustis, & sanctis exquirat, ad hæc præstanta omnibus abundantissima auxilia suppeditat, horum rationem in nouissimo die, non à communibus, hominibus tantum, sed à sanctissimis, & perfectissimis vitis postulabit. Quæ si præstiterint, iusti reputabuntur, & si perfecte compleuerint habebuntur san-

A tti atque perfecti, licet dulcedine affectum caruerint, & numquam receperint animæ internam suauitatem. Hanc experiri non omnibus datum est, hæc habere, non est in nostra potestate: eius intendere affectibus, non à cunctis postulat Deus, quos vult rebus exterioribus occupari, laboribus & pressuris affligi, & non solum externis corporis malis, sed etiam internis desolationibus, & magnis animi tristitiis exerceri. Ab omnibus autem perfectam vitam postulat, odium mali, & amorem boni, & suæ voluntatis expletionem efflagitat, quam perfecta charitas implet, non desiderando tantum, sed efficiendo, & cum talis fuerit, vt Dei voluntatem perfecte compleuerit, tunc sanctitatis appellationem obtinet, & sine iniuria alicuius virtutis, nomē perfectionis vsurpat.

*Non quancunque charitatem efficien-
tem esse perfectionem.*

CAPVT X.

I charitas efficiens, & nos efficaciter ad mandatorum custodiam instigans perfectio est: cum omnes iusti, & gratiæ diuinæ participes eam habeant, sequitur omnes esse perfectos. Quare perfectio, non tanta res est quātam hucusque mente concepimus; siquidem minima detestatione peccati, quæ vera contritio sit, cum voto sacramenti, aut ipso penitentia sacramēto ritè suscepto, statim, sine vlla cunctatione, suscipitur. Transit etiam homo denud iustitiam & gratiam adeptus, sine aliquo medio, de extremo ad extremum, dum à summa miseria iniquitatis extractus ad summā vitæ spiritualis gloriam, scilicet ad perfectionem euehitur. Petit quoque illa communis sanctorum Patrum, recepta que sententia, quæ iustorum quosdā incipientes vocant, quosdam proficientes censent, alios verò sanctos, & perfectos appellat. Nullus enim iustorum erit incipiens, nullus proficiens, si vniuersi, quotquot Dei gratiam, & charitatē adepti sunt vitæ spiritualis instantiam, & iuuentam excedentes, ad virorum perfectorum mensurā peruenerint, & sanctitatis amplitudinem comparauerint. Non est tandem, cur iustos ad perfectionem hortemur, ad currendū incitemus, ad accipiendam suæ vocationis brauiū, scilicet sanctitatem, impellamus: cuius possessione gaudent, eo ipso quod iusti sunt, nec possunt iustitiam, gratiamque tenere, & à perfectione, aut sanctitate separari. sicut enim ineptè diuitem ad quærendas diuitias, quas habet, aut literatum ad addiscendam scientiā, qua pollet, exacuis; Nā persuasio acquirēdi aliquid, non in id, quod præsens est, respicit, sed in id, quod absens, & necdum in nostra potestate constitutum est, tendit; ita imprudenter perfectum & sanctum ad acquirendam perfectionem, quam habet, impellis. Iustos igitur deinceps ad maiorem perfectionem assequendam incendemus, quia possunt perfectionem augere, & nouos sanctitatis gradus, laboris & industriae pretio simul cum præsidio gratiæ coemere: sed ad deponendas imperfectiones, & ad quærendam perfectionis substantiam non excitabimus. Hoc nāque esset actum agere, & oleum, & operam sine vlla utilitate consumere.

Hoc loco in memoriam reuocanda est illa perfectionis diuisio, qua eam in perfectionem primam, mediam, & vltimam, absolutamque distinximus, Quæram illam primam omnibus iustis diximus esse communem, istam postremam solis beatis, & in